

Complexiteit van Sociale Keuze Problemen

IN3105

Tomas Klos

5 maart 2008

Sociale Keuze

Van Dale: **so·ci·aal** (bijvoeglijk naamwoord):

1. geneigd om in groepen te leven
2. betrekking hebbend op de menselijke samenleving
3. gevoel hebbend voor de noden v/d medeleden v/d samenleving

Sociale Keuze

Van Dale: **so·ci·aal** (bijvoeglijk naamwoord):

1. geneigd om in groepen te leven
2. betrekking hebbend op de menselijke samenleving
3. gevoel hebbend voor de noden v/d medeleden v/d samenleving

Sociale **keuze**: ‘sociaal’ als kenmerk van

- proces: *gemeenschappelijk, groepsgewijs*
- uitkomst: eerlijk, ‘goed’ voor ieder of voor de groep, ...

Sociale Keuze

1. Groeps-keuzeproces

- kiezen wat we vanavond eten
- wie de nieuwe president van de VS wordt
- of er een tulp-eiland voor de kust komt
- wie de uitzendrechten van de eredivisie krijgt

Sociale Keuze

1. Groeps-keuze**proces** (Aggregeren van Preferenties)

- kiezen wat we vanavond eten
- wie de nieuwe president van de VS wordt
- of er een tulp-eiland voor de kust komt
- wie de uitzendrechten van de eredivisie krijgt

Sociale Keuze

1. Groeps-keuze**proces** (Aggregeren van Preferenties)

- kiezen wat we vanavond eten
- wie de nieuwe president van de VS wordt
- of er een tulp-eiland voor de kust komt
- wie de uitzendrechten van de eredivisie krijgt

2. Sociale keuze: in de **uitkomst** van de groepskeuze . . .

- krijgt iedereen wat hij wil . . .
- . . . meestal onmogelijk (bijv. Politie onderhandelingen)

Sociale Keuze

1. Groeps-keuze**proces** (Aggregeren van Preferenties)

- kiezen wat we vanavond eten
- wie de nieuwe president van de VS wordt
- of er een tulp-eiland voor de kust komt
- wie de uitzendrechten van de eredivisie krijgt

2. Sociale keuze: in de **uitkomst** van de groepskeuze . . .

- krijgt iedereen wat hij wil . . .
- . . . meestal onmogelijk (bijv. Politie onderhandelingen)
- → maximaliseer totale nut ('welvaart'): Pareto Optimaliteit
- niemand kan nut vergroten zonder dat iemands nut verkleint

Voorbeeld Preferentie Aggregatie

?

Voorbeeld Preferentie Aggregatie

? (Algoritmiek 2006-2007)

Voorbeeld Preferentie Aggregatie

Stable Matching

Voorbeeld Preferentie Aggregatie

Stable Matching

- verzameling N mannen en N vrouwen
- elke man ordent alle vrouwen en vice versa (**preferenties**)

Voorbeeld Preferentie Aggregatie

Stable Matching

- verzameling N mannen en N vrouwen
- elke man ordent alle vrouwen en vice versa (**preferenties**)
- Gale-Shapley algoritme geeft een Matching (**aggregatie**)
  - toewijzing van elke man aan één vrouw en vice versa
  - optimaal (voor degenen die aanzoeken doen)
  - liegen over je preferenties heeft geen zin (eerlijk is 'dominant')

Complexiteit van Sociale Keuze

Waarom bestuderen we dit?

Complexiteit van Sociale Keuze

Waarom bestuderen we dit?

Toewijzen (bijv.) is een moeilijk probleem

- complexiteit genegeerd door sociale wetenschappers
- domein van theoretisch informatici

Complexiteit van Sociale Keuze

Waarom bestuderen we dit?

Toewijzen (bijv.) is een moeilijk probleem

- complexiteit genegeerd door sociale wetenschappers
- domein van theoretisch informatici

Sociale wetenschappen vormen de nieuwste speeltuin voor theoretisch informatici

Complexiteit van Sociale Keuze

Waarom bestuderen we dit?

Toewijzen (bijv.) is een moeilijk probleem

- complexiteit genegeerd door sociale wetenschappers
- domein van theoretisch informatici

Sociale wetenschappen vormen de nieuwste speeltuin voor theoretisch informatici

Complexiteit van

- allocaties, marktmechanisme
- agent besluitvorming
- ontwerpen van interactieprotocollen

Overzicht

Sociale keuze: rationele agenten en groepskeuze-protocol

Overzicht

Sociale keuze: rationele agenten en groepskeuze-protocol

- agenten maximaliseren hun eigen nut, desnoods t.k.v. groepsnut
- moeten preferenties rapporteren
- zullen daarover liegen als dat hun nut verhoogt

Overzicht

Sociale keuze: rationele agenten en groepskeuze-protocol

- agenten maximaliseren hun eigen nut, desnoods t.k.v. groepsnut
- moeten preferenties rapporteren
- zullen daarover liegen als dat hun nut verhoogt
- het protocol neemt de preferenties en produceert een keuze
- die keuze moet 'sociaal' zijn
- de agenten mogen er niet *door te liegen* op vooruit kunnen gaan

Overzicht

Sociale keuze: rationele agenten en groepskeuze-protocol

- agenten maximaliseren hun eigen nut, desnoods t.k.v. groepsnut
- moeten preferenties rapporteren
- zullen daarover liegen als dat hun nut verhoogt
- het protocol neemt de preferenties en produceert een keuze
- die keuze moet 'sociaal' zijn
- de agenten mogen er niet *door te liegen* op vooruit kunnen gaan

We beperken ons tot verkiezingsmethoden (voting systems)

1. complexiteit van het bepalen van de macht van een kiezer
2. complexiteit van het manipuleren van een verkiezing

Verkiezingen: het slechte nieuws

Arrow's Theorem (1950)

(Social Welfare) met ≥ 3 alternatieven is het onmogelijk individuele preferentie-ordeningen te aggregeren tot een groepspreferentie-ordening die aan redelijke criteria voldoet

Verkiezingen: het slechte nieuws

Arrow's Theorem (1950)

(Social Welfare) met ≥ 3 alternatieven is het onmogelijk individuele preferentie-ordeningen te aggregeren tot een groepspreferentie-ordening die aan redelijke criteria voldoet

Gibbard-Satterthwaite Theorem (1973/1975)

(Social Choice) met ≥ 3 alternatieven is elk niet-dictatoriaal voting systeem dat één alternatief kiest kwetsbaar voor strategisch gedrag

Verkiezingen: het slechte nieuws

Arrow's Theorem (1950)

(Social Welfare) met ≥ 3 alternatieven is het onmogelijk individuele preferentie-ordeningen te aggregeren tot een groepspreferentie-ordening die aan redelijke criteria voldoet

Gibbard-Satterthwaite Theorem (1973/1975)

(Social Choice) met ≥ 3 alternatieven is elk niet-dictatoriaal voting systeem dat één alternatief kiest kwetsbaar voor strategisch gedrag

(Nobelprijs Economie 1972: John Hicks en Kenneth Arrow)

Arrow's Theorem: een voorbeeld

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

- 2 alternatieven (Obama & McCain): *meerderheidskeuze*

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

- **2 alternatieven** (Obama & McCain): *meerderheidskeuze*
- **≥ 3 alternatieven**, bijvoorbeeld a , b en c :

kiezer 1: $a \succ_1 b \succ_1 c$

kiezer 2: $b \succ_2 c \succ_2 a$

kiezer 3: $c \succ_3 a \succ_3 b$

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

- **2 alternatieven** (Obama & McCain): *meerderheidskeuze*
- **≥ 3 alternatieven**, bijvoorbeeld a , b en c :

kiezer 1: $a \succ_1 b \succ_1 c$

kiezer 2: $b \succ_2 c \succ_2 a$

kiezer 3: $c \succ_3 a \succ_3 b$

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

- 2 alternatieven (Obama & McCain): *meerderheidskeuze*
- ≥ 3 alternatieven, bijvoorbeeld a , b en c :

kiezer 1: $a \succ_1 b \succ_1 c$

kiezer 2: $b \succ_2 c \succ_2 a$

kiezer 3: $c \succ_3 a \succ_3 b$

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

- 2 alternatieven (Obama & McCain): *meerderheidskeuze*
- ≥ 3 alternatieven, bijvoorbeeld a , b en c :

kiezer 1: $a \succ_1 b \succ_1 c$

kiezer 2: $b \succ_2 c \succ_2 a$

kiezer 3: $c \succ_3 a \succ_3 b$

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

- **2 alternatieven** (Obama & McCain): *meerderheidskeuze*
- **≥ 3 alternatieven**, bijvoorbeeld a , b en c :

kiezer 1: $a \succ_1 b \succ_1 c$

kiezer 2: $b \succ_2 c \succ_2 a$

kiezer 3: $c \succ_3 a \succ_3 b$

de meerderheid prefereert $a \succ b \succ c \succ a$

Arrow's Theorem: een voorbeeld

preferenties van agenten aggregeren

- **2 alternatieven** (Obama & McCain): *meerderheidskeuze*
- **≥ 3 alternatieven**, bijvoorbeeld a , b en c :

kiezer 1: $a \succ_1 b \succ_1 c$

kiezer 2: $b \succ_2 c \succ_2 a$

kiezer 3: $c \succ_3 a \succ_3 b$

de meerderheid prefereert $a \succ b \succ c \succ a$

Condorcet's paradox

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

D is *dominante* strategie: optimaal ongeacht wat de rest doet
bijv. eerlijk zijn in Gale-Shapley

Algemener: Speltheorie

Rationele spelers

- maximaliseren hun individuele nut
- handelen *strategisch* (liegen in Stable Matching?)

Voorbeeld: Prisoner's Dilemma

	<i>C</i>	<i>D</i>
<i>C</i>	(3, 3)	(0, 5)
<i>D</i>	(5, 0)	(1, 1)

D is *dominante* strategie: optimaal ongeacht wat de rest doet
bijv. eerlijk zijn in Gale-Shapley

(*C*, *C*) is Pareto Optimaal: maximaal *gezamenlijk* nut

Mechanism Design

Hoe het spel ontwerpen zodat rationele spelers

- *niet* méér nut krijgen door te liegen, maar
- *wel* het Pareto optimum bereiken?

Mechanism Design

Hoe het spel ontwerpen zodat rationele spelers

- *niet* méér nut krijgen door te liegen, maar
- *wel* het Pareto optimum bereiken?

Mechanism Design = 'Inverse Game Theory'

Mechanism Design

Hoe het spel ontwerpen zodat rationele spelers

- *niet* méér nut krijgen door te liegen, maar
- *wel* het Pareto optimum bereiken?

Mechanism Design = ‘Inverse Game Theory’

- verkiezingen (meerderheid, Condorcet, Borda, ...)
- marktmechanismen (veilingen, prijsmechanisme, ...)
- onderhandelingsprotocollen

Mechanism Design

Hoe het spel ontwerpen zodat rationele spelers

- *niet* méér nut krijgen door te liegen, maar
- *wel* het Pareto optimum bereiken?

Mechanism Design = 'Inverse Game Theory'

- verkiezingen (meerderheid, Condorcet, Borda, ...)
- marktmechanismen (veilingen, prijsmechanisme, ...)
- onderhandelingsprotocollen

Economie Nobelprijzen:

- GT: 1996 (Harsanyi, Nash & Selten), 2005 (Aumann & Schelling)
- MD: 2007 (Hurwicz, Maskin & Myerson)

Voting Games

Voting Games

- agenten $N = \{1, 2, \dots, n\}$, gewichten $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$, q
- voor gegeven q is een coalitie $S \subseteq N$ 'winnend' als

$$\sum_{j \in S} w_j \geq q$$

- voting game: $[q : w_1, w_2, \dots, w_n]$

Dit beschrijft bijvoorbeeld:

- coalitie-formatie in NL na (vorige) verkiezingen ($q = 76$)
- besluitvorming in de EU
- VS electoraal college (dat de president kiest)
- stemmen o.b.v. aantal aandelen

Coalitie-formatie in Nederland

CDA	41
PVDA	32
SP	26
VVD	22
PVV	9
GL	7
CU	6
D66	3
PVDD	2
SGP	2

[76 : 41, 32, 26, 22, 9, 7, 6, 3, 2, 2]

EU Besluitvorming

Verdrag van Nice (2001): $v_1 \wedge v_2 \wedge v_3$

$$v_1 = [232; 29, 29, 29, 29, 27, 27, 13, 12, 12, 12, 12, 12, 10, 10, 7, 7, 7, 7, 7, 4, 4, 4, 4, 4, 3],$$

$$v_2 = [13; 1, 1],$$

$$v_3 = [620; 182, 131, 130, 126, 91, 84, 36, 24, 23, 23, 22, 22, 20, 18, 12, 12, 11, 9, 8, 5, 4, 3, 2, 1, 1]$$

EU Besluitvorming

Verdrag van Nice (2001): $v_1 \wedge v_2 \wedge v_3$

$$v_1 = [232; 29, 29, 29, 29, 27, 27, 13, 12, 12, 12, 12, 12, 10, 10, 7, 7, 7, 7, 7, 4, 4, 4, 4, 4, 3],$$

$$v_2 = [13; 1, 1],$$

$$v_3 = [620; 182, 131, 130, 126, 91, 84, 36, 24, 23, 23, 22, 22, 20, 18, 12, 12, 11, 9, 8, 5, 4, 3, 2, 1, 1]$$

dus een stemming is vóór als

- hij kan rekenen op de steun van tenminste 13 staten (v_2)
- die tenminste 62% van de EU populatie vertegenwoordigen (v_3)
- en tenminste 232 stemmen hebben (v_1)

Voting Power (Prasad & Kelly, 1990)

Voting power van agent i , $\Pi(i) = f(\Theta_i)$

Voting Power (Prasad & Kelly, 1990)

Voting power van agent i , $\Pi(i) = f(\Theta_i)$

Θ_i is het aantal keren dat i 'kritiek' is, d.w.z. het aantal subsets $S \subseteq N - \{i\}$ zodat

$$\sum_{j \in S} w_j < q \quad \text{en} \quad w_i + \sum_{j \in S} w_j \geq q$$

(S verliest zonder i en wint met i)

Voting Power (Prasad & Kelly, 1990)

Voting power van agent i , $\Pi(i) = f(\Theta_i)$

Θ_i is het aantal keren dat i 'kritiek' is, d.w.z. het aantal subsets $S \subseteq N - \{i\}$ zodat

$$\sum_{j \in S} w_j < q \quad \text{en} \quad w_i + \sum_{j \in S} w_j \geq q$$

(S verliest zonder i en wint met i)

Naam: KRITIEK

Instantie: $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$ met $w_j \geq 0 \forall j$, $q > 0$, $1 \leq i \leq n$

Vraag: is $\Theta_i > 0$?

KRITIEK is NP-compleet

Stelling: KRITIEK is NP-compleet

KRITIEK $\in$ NP:

- raad een S en verifieer de ongelijkheden

KRITIEK is NP-compleet

Stelling: KRITIEK is NP-compleet

KRITIEK $\in$ NP:

- raad een S en verifieer de ongelijkheden

KRITIEK $\in$ NP-Hard:

$$\leq_P \text{KRITIEK}$$

KRITIEK is NP-compleet

Stelling: KRITIEK is NP-compleet

KRITIEK $\in$ NP:

- raad een S en verifieer de ongelijkheden

KRITIEK $\in$ NP-Hard:

- SUBSET-SUM $\leq_P$ KRITIEK

KRITIEK is NP-compleet

Stelling: KRITIEK is NP-compleet

KRITIEK $\in$ NP:

- raad een S en verifieer de ongelijkheden

KRITIEK $\in$ NP-Hard:

- SUBSET-SUM $\leq_P$ KRITIEK

Naam: SUBSET-SUM

Instantie: $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$ met $w_j \geq 0 \forall j$, $q > 0$

Vraag: is er een subset $S \subseteq N$ zodat $\sum_{j \in S} w_j = q$?

Reductie

Neem een instantie $I = (W, q)$ van SUBSET-SUM.

Construeer een instantie van KRITIEK $I' = f(W, q) = (W', q', i')$

Reductie

Neem een instantie $I = (W, q)$ van SUBSET-SUM.

Construeer een instantie van KRITIEK $I' = f(W, q) = (W', q', i')$ als volgt:

$$W' = (w_1, w_2, \dots, w_n, 1) \quad (N' = N \cup \{i'\})$$

$$q' = q + 1$$

$$i' = n + 1$$

Reductie

Neem een instantie $I = (W, q)$ van SUBSET-SUM.

Construeer een instantie van KRITIEK $I' = f(W, q) = (W', q', i')$ als volgt:

$$W' = (w_1, w_2, \dots, w_n, 1) \quad (N' = N \cup \{i'\})$$

$$q' = q + 1$$

$$i' = n + 1$$

te bewijzen: $I \leftrightarrow I'$

Heen ...

$\text{yes}_I \rightarrow \text{yes}_{I'}$

- er is een subset $S \subseteq N$ zodat $\sum_{j \in S} w_j = q$
- dus voor $S \subseteq \{1, 2, \dots, n, n + 1\} - \{n + 1\}$ geldt $\sum_{j \in S} w_j = q$

Heen ...

$\text{yes}_I \rightarrow \text{yes}_{I'}$

- er is een subset $S \subseteq N$ zodat $\sum_{j \in S} w_j = q$
- dus voor $S \subseteq \{1, 2, \dots, n, n + 1\} - \{n + 1\}$ geldt $\sum_{j \in S} w_j = q$
  - dus $\sum_{j \in S} w_j < q + 1 = q'$
  - en $1 + \sum_{j \in S} w_j > q$ dus $1 + \sum_{j \in S} w_j \geq q + 1 = q'$

... en Weer

$\text{yes}_{I'} \rightarrow \text{yes}_I$

... en Weer

$\text{yes}_{I'} \rightarrow \text{yes}_I$ (oftewel: $\text{no}_I \rightarrow \text{no}_{I'}$)

... en Weer

$\text{yes}_{I'} \rightarrow \text{yes}_I$ (oftewel: $\text{no}_I \rightarrow \text{no}_{I'}$) (indirect bewijs):

- neem aan dat $\text{no}_I \wedge \text{yes}_{I'}$:

... en Weer

$\text{yes}_{I'} \rightarrow \text{yes}_I$ (oftewel: $\text{no}_I \rightarrow \text{no}_{I'}$) (indirect bewijs):

- neem aan dat $\text{no}_I \wedge \text{yes}_{I'}$:
- $\text{yes}_{I'}$: er is dus een subset $S \subseteq \{1, 2, \dots, n, n+1\} - \{n+1\}$ zodat

$$\sum_{j \in S} w_j < q' \quad \text{en} \quad 1 + \sum_{j \in S} w_j \geq q'$$

$$\sum_{j \in S} w_j < q + 1 \quad \text{en} \quad 1 + \sum_{j \in S} w_j \geq q + 1$$

$$\sum_{j \in S} w_j \leq q \quad \text{en} \quad \sum_{j \in S} w_j \geq q, \quad \text{dus} \quad \sum_{j \in S} w_j = q$$

... en Weer

$\text{yes}_{I'} \rightarrow \text{yes}_I$ (oftewel: $\text{no}_I \rightarrow \text{no}_{I'}$) (indirect bewijs):

- neem aan dat $\text{no}_I \wedge \text{yes}_{I'}$:
- $\text{yes}_{I'}$: er is dus een subset $S \subseteq \{1, 2, \dots, n, n+1\} - \{n+1\}$ zodat

$$\sum_{j \in S} w_j < q' \quad \text{en} \quad 1 + \sum_{j \in S} w_j \geq q'$$

$$\sum_{j \in S} w_j < q + 1 \quad \text{en} \quad 1 + \sum_{j \in S} w_j \geq q + 1$$

$$\sum_{j \in S} w_j \leq q \quad \text{en} \quad \sum_{j \in S} w_j \geq q, \quad \text{dus} \quad \sum_{j \in S} w_j = q$$

maar dan is $S \subseteq \{1, 2, \dots, n\}$ met $\sum_{j \in S} w_j = q$ een yes-instantie van SUBSET-SUM $\rightarrow$ contradictie, dus $\text{no}_I \rightarrow \text{no}_{I'}$

Power Indices

Power indices: *a priori* macht

Power index is een functie $\Pi : N \mapsto \mathbb{R}$ die voldoet aan bepaalde axioma's, bijv. $\Pi(i) = 0$ alss $\Theta_i = 0$.

Power Indices

Power indices: *a priori* macht

Power index is een functie $\Pi : N \mapsto \mathbb{R}$ die voldoet aan bepaalde axioma's, bijv. $\Pi(i) = 0$ alss $\Theta_i = 0$.

belangrijke indices:

- (Absolute) Banzhaf index: $\Pi(i) = \frac{\Theta_i}{2^{n-1}}$
- Banzhaf-Coleman index: $\Pi(i) = \frac{\Theta_i}{\sum_{j \in N} \Theta_j}$
- Shapley-Shubik index

POWER is NP-compleet

Naam: POWER

Instantie: $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$ met $w_j \geq 0 \forall j, q > 0, 1 \leq i \leq n$

Vraag: is $\Pi(i) > 0$?

POWER is NP-compleet

Naam: POWER

Instantie: $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$ met $w_j \geq 0 \forall j, q > 0, 1 \leq i \leq n$

Vraag: is $\Pi(i) > 0$?

Stelling: POWER is NP-compleet voor Banzhaf en Banzhaf-Coleman

POWER is NP-compleet

Naam: POWER

Instantie: $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$ met $w_j \geq 0 \forall j, q > 0, 1 \leq i \leq n$

Vraag: is $\Pi(i) > 0$?

Stelling: POWER is NP-compleet voor Banzhaf en Banzhaf-Coleman

Volgt uit vorige stelling en het feit dat $\Pi(i) > 0$ alss $\Theta_i > 0$

(NP-Compleetheid van POWER voor Shapley-Shubik was al bekend)

Algemener probleem

Modificatie van KRITIEK:

r -KRITIEK: instantie $+ = r$, is $\Theta_i > r$?

Algemener probleem

Modificatie van KRITIEK:

r -KRITIEK: instantie $+ = r$, is $\Theta_i > r$?

speciaal geval van r -KRITIEK is makkelijker NP-compleet te bewijzen:

Naam: r -KRITIEKPOS

Instantie: $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$ met $w_j > 0 \forall j$, $r, q \geq 2$, $1 \leq i \leq n$

Vraag: is $\Theta_i > r$?

Algemener probleem

Modificatie van KRITIEK:

r -KRITIEK: instantie $+ = r$, is $\Theta_i > r$?

speciaal geval van r -KRITIEK is makkelijker NP-compleet te bewijzen:

Naam: r -KRITIEKPOS

Instantie: $W = (w_1, w_2, \dots, w_n)$ met $w_j > 0 \forall j$, $r, q \geq 2$, $1 \leq i \leq n$

Vraag: is $\Theta_i > r$?

Stelling: r -KRITIEKPOS is NP-compleet

r -KRITIEKPOS is NP-compleet

r -KRITIEKPOS $\in$ NP:

- raad r coalities en verifieer de ongelijkheden

r -KRITIEKPOS is NP-compleet

r -KRITIEKPOS $\in$ NP:

- raad r coalities en verifieer de ongelijkheden

r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard:

(bewijs met inductie)

r -KRITIEKPOS is NP-compleet

r -KRITIEKPOS $\in$ NP:

- raad r coalities en verifieer de ongelijkheden

r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard:

(bewijs met inductie)

IH: r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard

r -KRITIEKPOS is NP-compleet

r -KRITIEKPOS $\in$ NP:

- raad r coalities en verifieer de ongelijkheden

r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard:

(bewijs met inductie)

IH: r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard

BC: ($r = 0$) is bewezen in de vorige stelling

r -KRITIEKPOS is NP-compleet

r -KRITIEKPOS $\in$ NP:

- raad r coalities en verifieer de ongelijkheden

r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard:

(bewijs met inductie)

IH: r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard

BC: ($r = 0$) is bewezen in de vorige stelling

IS: $(r - 1)$ -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard $\rightarrow r$ -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard

r -KRITIEKPOS is NP-compleet

r -KRITIEKPOS $\in$ NP:

- raad r coalities en verifieer de ongelijkheden

r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard:

(bewijs met inductie)

IH: r -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard

BC: ($r = 0$) is bewezen in de vorige stelling

IS: $(r - 1)$ -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard $\rightarrow r$ -KRITIEKPOS $\in$ NP-hard

te bewijzen: $(r - 1)$ -KRITIEKPOS $\leq_P r$ -KRITIEKPOS

Een Reductie als Inductie

$(r - 1)$ -KRITIEKPOS $\leq_P$ r -KRITIEKPOS

Neem een instantie $I = (W, r - 1, q, i)$ van $(r - 1)$ -KRITIEKPOS.

Construeer een instantie van r -KRITIEKPOS

$$I' = f(W, r - 1, q, i) = (W', r, q, i)$$

Een Reductie als Inductie

$(r - 1)$ -KRITIEKPOS $\leq_P$ r -KRITIEKPOS

Neem een instantie $I = (W, r - 1, q, i)$ van $(r - 1)$ -KRITIEKPOS.

Construeer een instantie van r -KRITIEKPOS

$I' = f(W, r - 1, q, i) = (W', r, q, i)$ als volgt:

$W' = (w_1, w_2, \dots, w_n, q - 1)$ (dus $N' = N \cup \{n + 1\}$)

Een Reductie als Inductie

te bewijzen: $\Theta_i > r - 1$ in $I \leftrightarrow \Theta_i > r$ in I'

Een Reductie als Inductie

te bewijzen: $\Theta_i > r - 1$ in $I \leftrightarrow \Theta_i > r$ in I'

- voor elke coalitie $S \in \{1, 2, \dots, n\} - \{i\}$ waarvoor in I geldt dat

$$\sum_{j \in S} w_j < q \quad \text{en} \quad w_i + \sum_{j \in S} w_j \geq q,$$

geldt dit ook in I' .

Een Reductie als Inductie

te bewijzen: $\Theta_i > r - 1$ in $I \leftrightarrow \Theta_i > r$ in I'

- voor elke coalitie $S \in \{1, 2, \dots, n\} - \{i\}$ waarvoor in I geldt dat

$$\sum_{j \in S} w_j < q \text{ en } w_i + \sum_{j \in S} w_j \geq q,$$

geldt dit ook in I' .

- In I' is er bovendien de singleton coalitie $S' = \{n + 1\}$ waarvoor geldt dat

$$\sum_{j \in S'} w_j = q - 1 < q \text{ en } w_i + \sum_{j \in S'} w_j = w_i + q - 1 \geq q.$$

omdat $w_i > 0$

Een Reductie als Inductie

- elke *andere* coalitie $S'' \subseteq \{1, 2, \dots, n, n + 1\} - \{i\}$ waarvan $n + 1$ deel uitmaakt, heeft al

$$\sum_{j \in S''} w_j \geq q.$$

- dus Θ_i in I' is precies 1 groter dan Θ_i in I .
- dus $\Theta_i > r - 1$ in I alss $\Theta_i > r$ in I' .

Manipuleren van Verkiezingen

Gibbard-Satterthwaite Theorem: met ≥ 3 alternatieven is elk niet-dictatoriaal voting systeem dat één alternatief kiest kwetsbaar voor strategisch gedrag

→ hoe erg is dit?

Manipuleren van Verkiezingen

Gibbard-Satterthwaite Theorem: met ≥ 3 alternatieven is elk niet-dictatoriaal voting systeem dat één alternatief kiest kwetsbaar voor strategisch gedrag

→ hoe erg is dit?

Strategisch gedrag:

- met spruitjes $\succ_i$ patat $\succ_i$ pannenkoeken voor patat stemmen omdat je weet dat spruitjes geen kans maken.
- problematisch omdat sociale keuze systemen erop gericht zijn preferenties te aggregeren met een 'sociale' uitkomst
- 'geen probleem' als het bepalen hoe te manipuleren ondoenlijk is.
- ondoenlijk voor grote aantallen kandidaten, maar voor kleine?

Manipuleren van Verkiezingen

Definities

- $N = \{1, 2, \dots, n\}$ is de verzameling kiezers
- $\mathcal{X} = \{1, 2, \dots, m\}$ is de verzameling 'kandidaten'
- preferenties van kiezer i : lineaire ordening O_i over $\mathcal{X}$, $(c_1, c_2, \dots, c_m)$ zodat $c_1 \succ_i c_2 \succ_i \dots \succ_i c_m$
- preferentie-profiel $P = \langle O_1, O_2, \dots, O_n \rangle$
- $\mathcal{P}$ is verzameling profielen
- gewichten: functie $f : N \mapsto \mathbb{N}$

Manipuleren van Verkiezingen

Definities

- $N = \{1, 2, \dots, n\}$ is de verzameling kiezers
- $\mathcal{X} = \{1, 2, \dots, m\}$ is de verzameling 'kandidaten'
- preferenties van kiezer i : lineaire ordening O_i over $\mathcal{X}$, $(c_1, c_2, \dots, c_m)$ zodat $c_1 \succ_i c_2 \succ_i \dots \succ_i c_m$
- preferentie-profiel $P = \langle O_1, O_2, \dots, O_n \rangle$
- $\mathcal{P}$ is verzameling profielen
- gewichten: functie $f : N \mapsto \mathbb{N}$

Voting protocol: functie $o : \mathcal{P} \mapsto \mathcal{X}$

Positional Scoring protocollen

- $\vec{\alpha} = \langle \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_m \rangle$ is een vector integers, zodat $\alpha_1 \geq \alpha_2 \geq \dots \alpha_m$.
- voor elke kiezer ontvangt een kandidaat α_1 punten als hij als 1ste wordt geordend door de kiezer, α_2 punten als hij als 2de wordt geordend, etc.
- de score $s_{\vec{\alpha}}$ van een kandidaat is de som van de punten
- kandidaat met de meeste punten wint

Positional Scoring protocollen

- $\vec{\alpha} = \langle \alpha_1, \alpha_2, \dots, \alpha_m \rangle$ is een vector integers, zodat $\alpha_1 \geq \alpha_2 \geq \dots \alpha_m$.
- voor elke kiezer ontvangt een kandidaat α_1 punten als hij als 1ste wordt geordend door de kiezer, α_2 punten als hij als 2de wordt geordend, etc.
- de score $s_{\vec{\alpha}}$ van een kandidaat is de som van de punten
- kandidaat met de meeste punten wint
- meerderheidsregel: $\vec{\alpha} = \langle 1, 0, \dots, 0 \rangle$
- Borda: $\vec{\alpha} = \langle m - 1, m - 2, \dots, 0 \rangle$
- veto: $\vec{\alpha} = \langle 1, 1, \dots, 1, 0 \rangle$

Andere Protocollen

- Maximin (aka Simpson)
- Copeland
- Single Transferable Vote (STV)
- Plurality with Run-off
- Cup (sequential binary comparison)

Een Verkiezing Manipuleren

Classificatie van manipulatie-problemen:

- manipulators T vs. non-manipulators S
- **complete** vs. incomplete informatie
- manipulatie door een individu vs. door een **coalitie**?
- hebben de kiezers **wel** of geen gewichten?
- is het doel een gegeven kandidaat te laten **winnen** of verliezen (constructieve resp. destructieve manipulatie)?

op basis van (Conitzer, Sandholm & Lang, 2007)

Constructieve CW manipulatie

(CW = Coalitional Weighted)

Naam: CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE

Instantie: Set gewogen stemmen S (van de non-manipulators), gewichten voor manipulators T , geprefereerde kandidaat p

Vraag: is er een manier om de stemmen in T zo uit te brengen dat p de verkiezing wint?

Stelling: voor elk Positional Scoring protocol behalve de meerderheidsregel, is CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE NP-compleet voor 3 kandidaten.

Bewijs

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $\in$ NP

- raad een toewijzing van stemmen van agenten in T en check dat p wint

Bewijs

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $\in$ NP

- raad een toewijzing van stemmen van agenten in T en check dat p wint

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $\in$ NP-hard:

$\leq_P$ CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE

Bewijs

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $\in$ NP

- raad een toewijzing van stemmen van agenten in T en check dat p wint

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $\in$ NP-hard:

PARTITION $\leq_P$ CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE

Bewijs

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $\in$ NP

- raad een toewijzing van stemmen van agenten in T en check dat p wint

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $\in$ NP-hard:

PARTITION $\leq_P$ CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE

Naam: PARTITION

Instantie: multi-set integers $A = \{k_i\}_{1 \leq i \leq t}$, $\sum_{i \in A} k_i = 2K$

Vraag: is er een subset $S \subseteq A$ zodat $\sum_{j \in S} k_j = K$?

Constructie van de Transformatie

N.B.: voor $\vec{\alpha} = \langle \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \rangle$ kunnen we een constante toevoegen zodat $\alpha_3 = 0$, en herschalen zodat $\alpha_2 \geq 2$.

Constructie van de Transformatie

N.B.: voor $\vec{\alpha} = \langle \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \rangle$ kunnen we een constante toevoegen zodat $\alpha_3 = 0$, en herschalen zodat $\alpha_2 \geq 2$.

Neem een instantie $I = (A)$ van PARTITION ($K = \sum_{i \in A} k_i / 2$).

Construeer een instantie van

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $I' = f(A) = (S, T, p)$

Constructie van de Transformatie

N.B.: voor $\vec{\alpha} = \langle \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \rangle$ kunnen we een constante toevoegen zodat $\alpha_3 = 0$, en herschalen zodat $\alpha_2 \geq 2$.

Neem een instantie $I = (A)$ van PARTITION ($K = \sum_{i \in A} k_i / 2$).

Construeer een instantie van

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $I' = f(A) = (S, T, p)$ als volgt (de 3 kandidaten zijn a, b , en p):

$S = (2\alpha_1 - \alpha_2)K - 1$ kiezers met $O_i = (a, b, p)$ en

$(2\alpha_1 - \alpha_2)K - 1$ kiezers met $O_i = (b, a, p)$

$T =$ een stem met gewicht $(\alpha_1 + \alpha_2)k_i$, voor elke $k_i \in A$

Constructie van de Transformatie

N.B.: voor $\vec{\alpha} = \langle \alpha_1, \alpha_2, \alpha_3 \rangle$ kunnen we een constante toevoegen zodat $\alpha_3 = 0$, en herschalen zodat $\alpha_2 \geq 2$.

Neem een instantie $I = (A)$ van PARTITION ($K = \sum_{i \in A} k_i / 2$).

Construeer een instantie van

CONSTRUCTIEVE-CW-MANIPULATIE $I' = f(A) = (S, T, p)$ als volgt (de 3 kandidaten zijn a, b , en p):

$S = (2\alpha_1 - \alpha_2)K - 1$ kiezers met $O_i = (a, b, p)$ en

$(2\alpha_1 - \alpha_2)K - 1$ kiezers met $O_i = (b, a, p)$

$T =$ een stem met gewicht $(\alpha_1 + \alpha_2)k_i$, voor elke $k_i \in A$

Te bewijzen: $I \leftrightarrow I'$

Correctheid

$I \rightarrow I'$:

Correctheid

$I \rightarrow I'$:

- Stel dat er een partitie van A bestaat
- laat de ene helft van T (p, a, b) stemmen en de andere (p, b, a)

Correctheid

$I \rightarrow I'$:

- Stel dat er een partitie van A bestaat
- laat de ene helft van T (p, a, b) stemmen en de andere (p, b, a)
- dan zijn de scores (met $(\alpha_1 + \alpha_2)2K$ stemmen in T)

$$\begin{aligned}s_p &= (\alpha_1 + \alpha_2)(2K\alpha_1) \\ s_a = s_b &= 2K\alpha_1(\alpha_1 + \alpha_2) - (\alpha_1 + \alpha_2) \\ &= (\alpha_1 + \alpha_2)(2K\alpha_1 - 1)\end{aligned}$$

- $s_p > s_a = s_b$, dus is p de winnaar en bestaat de gezochte manipulatie

Correctheid

$I \rightarrow I'$:

- Stel dat er een partitie van A bestaat
- laat de ene helft van T (p, a, b) stemmen en de andere (p, b, a)
- dan zijn de scores (met $(\alpha_1 + \alpha_2)2K$ stemmen in T)

$$\begin{aligned} s_p &= (\alpha_1 + \alpha_2)(2K\alpha_1) \\ s_a = s_b &= 2K\alpha_1(\alpha_1 + \alpha_2) - (\alpha_1 + \alpha_2) \\ &= (\alpha_1 + \alpha_2)(2K\alpha_1 - 1) \end{aligned}$$

- $s_p > s_a = s_b$, dus is p de winnaar en bestaat de gezochte manipulatie

$I' \rightarrow I$: (onvolkomenheid in bewijs, correctie op blackboard)

5 maart 2008

34

Deel-Overzicht Resultaten

Aantal kandidaten	2	3	4, 5, 6	≥ 7
Borda	P	NP-compleet	NP-compleet	NP-compleet
veto	P	NP-compleet	NP-compleet	NP-compleet
STV	P	NP-compleet	NP-compleet	NP-compleet
Plurality with Run-off	P	NP-compleet	NP-compleet	NP-compleet
Copeland	P	P	NP-compleet	NP-compleet
Maximin	P	P	NP-compleet	NP-compleet
Randomized Cup	P	P	P	NP-compleet
Regular Cup	P	P	P	P
plurality	P	P	P	P

Conitzer, Sandholm & Lang (2007)

Verwante Problemen

Complexiteit van ...

- Mechanism Design
- allocatie van goederen in combinatorische veilingen
- complexiteit van bepalen van rationeel gedrag
- het ontwerpen van 'deals' (EU)
- omkoping met beperkt budget
- bepalen van de winnaars van een verkiezing
- 'gerrymandering' (herindelen van kiesdistricten)

Aanbevelingen

Geïnteresseerd?

Aanbevelingen

Geïnteresseerd?

- boek *Algorithmic Game Theory*

`http://www.cambridge.org/journals/nisan/
username=agt1user, password=camb2agt`

Aanbevelingen

Geïnteresseerd?

- boek *Algorithmic Game Theory*
`http://www.cambridge.org/journals/nisan/username=agt1user,password=camb2agt`
- NVTI dag: Christos Papadimitriou, “Computing Equilibria”
  - Textbook *Computational Complexity* (1994)
  - Voorwoord en Hfdst 2 *Algorithmic Game Theory*
  - “Mechanism Design is ‘Inverse Game Theory’”

Aanbevelingen

Geïnteresseerd?

- boek *Algorithmic Game Theory*
<http://www.cambridge.org/journals/nisan/>
username=agt1user, password=camb2agt
- NVTI dag: Christos Papadimitriou, “Computing Equilibria”
  - Textbook *Computational Complexity* (1994)
  - Voorwoord en Hfdst 2 *Algorithmic Game Theory*
  - “Mechanism Design is ‘Inverse Game Theory’”
- Bachelor Seminarium (BSc. Q4)
- CABS Seminar (MSc. Q4)

Aanbevelingen

Geïnteresseerd?

- boek *Algorithmic Game Theory*
<http://www.cambridge.org/journals/nisan/>
username=agt1user, password=camb2agt
- NVTI dag: Christos Papadimitriou, “Computing Equilibria”
  - Textbook *Computational Complexity* (1994)
  - Voorwoord en Hfdst 2 *Algorithmic Game Theory*
  - “Mechanism Design is ‘Inverse Game Theory’”
- Bachelor Seminarium (BSc. Q4)
- CABS Seminar (MSc. Q4)
- Algoritmiek Groep van Cees Witteveen

Vragen?

Literatuur

- Kislaya Prasad & Jerry S. Kelly, “NP-Completeness of Some Problems Concerning Voting Games,” *International Journal of Game Theory*, 19:1–19, 1990.
<http://dx.doi.org/10.1007/BF01753703>
- Vincent Conitzer, Tuomas Sandholm & Jérôme Lang, “When are Elections with Few Candidates Hard to Manipulate,” *Journal of the ACM*, 54:1–33, 2007.
<http://dx.doi.org/10.1145/1236457.1236461>